

NOTAT

Dato:
Kontor: Kontrol- og Analyse-
kontoret
J.nr.: 11/24023
Sagsbeh.: MOE

Notat til Europaudvalget om afgivelse af indlæg i EU-domstolens præjudicielle sag, C-40/11, Iida

1. Indledning

Verwaltungsgerichtshof Baden Württemberg, der er en tysk ret, har forelagt EU-domstolen 12 spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 2, artikel 3 og artikel 7 direktiv 2004/38 EF (opholdsdirektivet) samt fortolkningen af artikel 7 og 24 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 sammenholdt med artikel 21, stk. 1 i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde.

Spørgsmålene omhandler hvorvidt en tredjelandstatsborger, der er forælder til en mindre-årig EU-borger (hovedpersonen), der udnytter retten til fri bevægelighed og således har ophold i en anden medlemsstat end sin oprindelsesmedlemsstat, har ret til fortsat ophold i hovedpersonens oprindelsesmedlemsstat.

2. Sagens faktiske omstændigheder og centrale juridiske problemstilling

Sagsøger (Yoshikazu Iida) er japansk statsborger og gift med en tysk statsborger, med hvem han har barn, der er født i 2004. Barnet har tysk, japansk og amerikansk statsborgerskab. Sagsøger indrejste i Tyskland i december 2005 sammen med sin ægtefælle og fællesbarnet. Sagsøger fik i januar 2006 en national opholdstilladelse som udenlandsk ægtefælle til en tysk statsborger. I sommeren 2007 fik sagsøgers ægtefælle et job i Wien, som hun accepterede. Fra marts 2008 og frem havde sagsøgers ægtefælle og parrets fællesbarn således ophold i Østrig.

Ægteskabet blev oprindeligt opretholdt trods afstanden, men i juni 2008 erklærede sagsøgers ægtefælle med tilbagevirkende kraft, at hun fra den 1. januar 2008 havde levet faktisk adskilt fra sagsøger, hvorfor sagsøgers nationale tyske opholdstilladelse ikke kunne forlænges. Det fremgår, at der ikke aktuelt er søgt om skilsmisse. Sagsøger og dennes ægtefælle har fælles forældremyndighed i forhold til fællesbarnet.

Sagsøger fik efterfølgende national tysk opholdstilladelse på baggrund af kvalificeret beskæftigelse. Sagsøger har fået afslag på ansøgning om udstedelse af opholdskort som familiemedlem til en EU-borger. Sagsøger udøver aktivt forældremyndigheden over fællesbarnet, der er EU-borger. Sagsøger betaler endvidere månedligt underhold i form af 300 Euro til fællesbarnet.

Sagsøger anfører, at han har et EU-retligt krav på ophold i Tyskland på grund af sin aktive udøvelse af forældremyndigheden over barnet, der opholder sig i Østrig.

Det centrale spørgsmål i sagen er således, hvorvidt opholdsdirektivets artikel 2, 3 og 7 kan fortolkes således, at en tredjelandstatsborger, der har forældremyndighed over et barn, der er EU-borger og udnytter retten til fri bevægelighed, kan anses som et familiemedlem i opholdsdirektivets forstand, også selvom den pågældende ikke har ledsaget eller sluttet sig til barnet i værtsmedlemsstaten.

Til støtte for denne fortolkning henviser faderen bl.a. til artikel 24 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Herudover spørges der, om en sådan ret til ophold i barnets oprindelsesmedlemsstat følger direkte af unionsborgerskabet (TEUF artikel 21) og således er en forudsætning for effektiv udøvelse af forældremyndighed over barnet, der er EU-borger.

3. EU-domstolens retspraksis

EU-domstolen har i Zhu og Chen-dommen (C-200/02) anført, at hvor et unionsborgerbarn har ret til ophold i en anden medlemsstat i medfør af TEUF artikel 21, stk. 1, og opholdsdirektivet, kan den forælder, der faktisk tager sig af barnet, have ret til ophold sammen med barnet i værtsmedlemsstaten, da et afslag på denne opholdsret ville fratage barnets opholdsret enhver effektiv virkning.

I Zambrano-dommen (C-34/09) har EU-domstolen anført, at et unionsborgerbarn har ret til ophold i sin egen medlemsstat i medfør af TEUF artikel 20, og at en forælder under visse betingelser ligeledes kan have ret til ophold sammen med barnet, hvis nationale foranstaltninger har den virkning, at unionsborgere (i dette tilfælde barnet) reelt fratages den effektive nydelse af kerneindholdet i de rettigheder, som de er tildelt ved deres status som unionsborgere.

I begge domme lægger EU-domstolen således vægt på, at forælderen har ret til at tage ophold sammen med barnet og dermed i samme medlemsstat som barnet.

4. Regeringens retlige stillingtagen og sagens betydning for dansk ret

Sagen anses for væsentligt, da den vedrører spørgsmålet om udøvelse af afledte EU-rettigheder i en anden medlemsstat end den, hvor hovedpersonen er bosiddende.

Det fremgår af opholdsdirektivets artikel 3, stk. 1, at direktivet finder anvendelse på familiemedlemmer som defineret i artikel 2, nr. 2, der ledsager unionsborgeren eller slutter sig til denne.

En ordlydsfortolkning af artikel 3, stk. 1, må føre til, at en tredjelandstatsborger, der ønsker ophold i en anden medlemsstat end den, hvor hovedpersonen befinder sig, ikke kan betrag-

tes som en "berettiget person" efter artiklen, og at opholdsdirektivet således ikke finder anvendelse på sagsøgerens situation.

Uanset om en sådan tredjelandsstatsborger kan betragtes som en "berettiget person" efter artikel 3, stk. 2, vil den pågældende ikke være omfattet af definitionen af "familiemedlem" efter artikel 2 i opholdsdirektivet. For at en forælder kan have få status som familiemedlem i opholdsdirektivets forstand, er det således en betingelse, at den pågældende "forsørgeres af unionsborgeren".

I nærværende sag er der ikke tale om, at unionsborgeren (barnet) har forsørget faderen, og også af denne grund kan opholdsdirektivet ikke finde anvendelse.

Såfremt en tilsvarende sag blev behandlet efter dansk ret, ville tredjelandsstatsborgeren som det klare udgangspunkt ikke blive meddelt opholdstilladelse i Danmark alene med henvisning til barnet, hvis barnet ikke fysisk opholder sig i Danmark.

Den danske regering vil på den baggrund afgive indlæg til støtte for det synspunkt, at opholdsdirektivet ikke finder anvendelse i den foreliggende situation, da tredjelandsstatsborgeren (sagsøger) ikke ledsager eller slutter sig til EU-borgeren (barnet) i overensstemmelse med opholdsdirektivets artikel 7, stk. 2, og til støtte for det synspunkt, at traktatbestemmelserne om unionsborgerskabet (TEUF artikel 20 og 21, stk. 1) ikke finder anvendelse, allereede fordi barnet og faderen opholder sig i to forskellige EU-medlemsstater. Det er endvidere den danske regerings synspunkt, at Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder artikel 24 ikke er til hinder for et afslag på opholdsret i en situation som den foreliggende.